

Muu maaseutuyrittäjyys Uudellamaalla

Maatalouden rakennekehitys jatkuu edelleen Suomessa ja Uudellamaalla. Maataloustuotannon kannattavuus on heikentynyt EU-aikana, eivätkä kaikki tilat ole enää valmiita kasvattamaan merkittävästi tilakokoaan ansiotasoa parantaakseen. Uudellamaalla se merkitsee valtaenemmistönä olevien kasvinviljelytilojen osa-aikaviljelijöiden määrän kasvua ja lisääntyvää halukkuutta hankkia lisätuloja tilan ulkopuolelta. Oman tilan monialaistaminen eli tilan ohessa toteutettava jokin muu yritystoiminta on yhä useamman uusmaalaisen viljelijän vaihtoehto. Rakennekehityksen lisäksi tilojen halukkuuteen monipuolistaa toimintaansa on osaltaan vaikuttanut yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ja taloudellinen nousukausi. Nämä tekijät ovat luoneet kysyntää ja mahdollisuuksia aivan uudentyypisille toiminnoille. Uudellamaalla on Tiken vuoden 2005 tilastojen mukaan yhteensä 4446 maatilaa, joista 43% eli 1907 tilaa on monialaisia. Tiloista vajaa neljännes on eriyttänyt yritystoiminnan EVL -piiriin.

Koneurakointia, matkailua, hevosyrittäjyyttä, puunjalostusta...

Koko Suomessa monialaisia tiloja on keskimäärin 35% kaikista tiloista. Yleisin sivuansiotulo Uudellamaalla on koneurakointi, mikä on hyvin luontevaa kasvinviljelytiloilla, joilla konekapasiteetti on omalla tilalla vajaakäytössä. Seuraavaksi yleisimmät toimialat ovat matkailu ja muu palvelutuotanto. Edelliseen ryhmään kuuluu mm. hevospalveluyrittäjyys, joka on vahvassa kasvussa Uudellamaalla. Muita yrittämisen aloja ovat esimerkiksi metalliteollisuus, puunjalostus, koneiden korjaus- ja asennustoiminta, maarakennus sekä hoivayrittäminen. Monia näistä voidaan harjoittaa alihankintatyönä jollekin ulkopuoliselle teollisuuden tai palvelualan yritykselle. Erilaisten hankkeiden avulla Uudellemaalle on syntynyt paikallisia alihankintaverkostoja mm. metallialalle.

Yritystoiminnan muotona alihankintapalveluita ja tuotantoa

Uudellamaalla on hyvät mahdollisuudet erilaisten alihankintatöiden suorittamiseen, koska monet suuremmat yritykset ja pk-yritykset keskittyvät jatkossa yhä enemmän ydinosaisalueisiinsa ja samalla ulkoistavat monia toimintojaan. Alihankintaverkostot tarjoavat maatalousyrittäjille mahdollisuuden monipuolistaa ja laajentaa omaa toimintaansa sekä hakea parempaa kannattavuutta ja oppia uutta verkottumisen avulla. Viljelijöillä on hyvät lähtökohdat menestyä eri alojen alihankkijoina, koska heitä pidetään luotettavina ja tunnollisina yrittäjähenkilöinä tekijöinä. Useilla aloilla alihankintatyö on kausiluonteista, mikä sopii hyvin Uudenmaan kasvinviljelytiloille. Palvelun tarjoajille on myös usein eduksi, jos alihankkija voi suorittaa ostetut palvelut kotonaan, mikä on usein maatilojen kohdalla mahdollista.

Verkostoitumista ja asiakaslähtöisyyttä

Jotta alihankintatöiden kysyntä jatkaisi kasvuaan, maatilayrittäjät tarvitsevat jatkossa nykyistä tehokkaampia verkostoitumisen ja yhteistyön malleja sekä toimintakäytäntöjä edistämään ja koordinoimaan alihankintatyötä. Tarvitaan myös yksittäisiä alihankintaverkostoja malliksi ja kannustukseksi muille alan toimijoille. Toimivien alihankinta- ja tuotantoverkostojen rakentaminen vaatii kaikilta osapuolilta sekä sitoutuneisuutta että halua oppia uutta ja kykyä nähdä hyödyt pidemmällä aikavälillä.

Monialaisten tilojen on jatkossa otettava huomioon yhä enemmän asiakaslähtöinen ajattelutapa yritystoiminnassaan ja tilojen liiketoimintaosaamista on kehitettävä. Uusmaalaisen maaseutuyrittäjien on huomioitava yhteistyöverkostojen rakentamisessa kaupungin ja maaseudun välinen vuorovaikutus, ei pelkästään maaseudun sisäisiä verkostoja. Kokonaisuudessaan monialaisten tilojen lukumäärä tulee todennäköisesti pysymään samalla tasolla tai kasvamaan seuraavien vuosien aikana. Kasvavien ja laajentavien monialaisten tilojen odotetaan myös yhä enemmän eriyttävän yritystoimintansa EVL:n alaiseksi.

Lähteitä

Uudenmaan Maataloustuottajain Liitto ry. Maaseudun alihankintahanke 2004-2007 (Hankesuunnitelma). (http://www.mtk.fi/liitot/uusimaa/hankkeet/fi_FI/ali_hankintahanke/?mode=visual)

MTK Uusimaa ja ProAgria Uusimaa. Uudenmaan maaseutuyritysstrategia vuoteen 2012. 2004.

TIKE. 2006. Monialaisten maatilojen lukumäärä TE-keskuksittain 2000-2005.

http://www.mmtike.fi/attachments/5dvTTVSpH/5fLSNMUvn/Files/CurrentFile/060510_maatilojen_luku_maara_Muu_yritystoiminta2005_1.pdf

Uusmaalainen 2006 (MTK Uusimaan tiedotuslehti). "Hankkeesta hyviä tuloksia Porvoossa". 2006. Julkaisija Uudenmaan Maataloustuottajain Liitto ry.

Tehdyt esiselvitykset: Uudenmaan ja Hämeen maakuntien alueella toteutettiin 1.7.2002 - 31.3.2003 Maa-

seudun alihankintaverkoston kehittäminen niminen esiselvityshanke

(http://www.mtk.fi/liitot/uusimaa/hankkeet/fi_FI/ali_hankintahanke/)

Teksti

Anna Okkonen, Laurea-ammattikorkeakoulu, agrologi AMK- opiskelija

Luonnonvara- ja ympäristöala, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Tammikuu 2008